

Are valla leht

Nr. 6) 81

arevallaleht@hotmail.ee

Leelo Lusik

august 2008

51 42 621

TÄNA LEHES:

Vallavanema veerg lk.2

Volikogu ja
vallavalitsuse
istungite otsused lk. 3

Hajaasustuse
veeprogrammist lk. 5

Politsei pilgu läbi lk. 8

Are valla aukodanik lk. 9

Vallarahva
tegemistest lk. 11

Suigu Palvela
aastapäev lk. 14

Teated lk. 17

KOOLIAASTA ALGAB, TÖÖAASTA JÄTKUB

1. september on ukse ees

Are Põhikoolis alustavad ja jätkavad õppimist üle saja õpilase, Suigu Lasteaed-Algkoolis 18 õpilast. Täpsed arvud selguvad teadmiste päevaks, mitte kõik pered pole veel oma valla koolide kasuks otsuseid langetanud. Pärast kevadist 23 õpilase 9. klassi lõpetamist meie põhikoolis kipub õpilaste arv Ares kümnekonna võrra langema, kuna 1. klassis alustab pisikesi vähem. Noatera peal on võimalus säilitada kõik üheksa klassikomplekti. Rahaliselt on jutt vähemalt 0,3 miljoni krooni haridusraha saamisest või kaotamisest riigieelarvest.

Kordan taas vallavolikogu, -valitsuse ja koolide suurt palvet:

Ootame kõiki Are valla lapsi ja noori omandama põhiharidust oma kodukoolides!

Vaid võimalikult kõigi perede osalus, toetus ja kaasalöömine tagavad kohaliku omavalitsuse põhiülesande eduka täitmise, korraliku koolihariduse tagamise valla lastele. Püüdkem koos vähendada seda 1,1 miljoni krooni suurust määratud õpilaskohtade maksmise kohustust, mis meil tuleb vallarahva ühisest rahakotist tasuda teistele omavalitsustele, eeskätt Pärnu linnale. See parkümmend tuhat krooni iga õpilaskoha eest kuluku hädasti Are ja Suigu koolide edendamiseks.

Aitäh ilusa suve eest – kõigile ühisüritustes kaasalööjatele!

Koolilaste ja õpilasmaleva abil korraldatud Are mõisapargis on toimunud kolm suurt ja rahvarohket pidu – jaanituli, valla aastapäeva tähistamine 2. augustil ja maakonna memme-taadi laulu- ja tantsupidu 17. augustil. Vihmarikas suve teine pool on ometigi kõigil pidudel hea ilma hoidnud.

Kultuurikeskuses pidulikult aktusel **Elve Tamvere valla aukodanikuks** kuulutamise ja lastelauluga alanud valla 16. aastapäev jätkus pargis aukodaniku poolt tamme istutamise, naljalugude, tantsu ja tulevärgiga.

Mitutsadat elurõõmsat memme-taati (33 koori ja ansamblit) enamikust Pärnumaa valdadest ja linnadest Are pargi võistutaidlemisel annab imestada ja eeskujuks võtta noortelgi. Humoorikas oli lugu, et osa „eakate” ansambleid, sh meie oma, ei saanud seekord osaleda, kuna mõned liikmed on lapsepuhkusel.

Suveürituste hea korraldamise eest suur tänu Vilja Alamaale, Sirje Pilterile, Reet Alamaale, Ulvi Taltsile, Rein Semenovile, Leelo Lusikule, Raigo Siitamile, Kert Alamaale OÜ Are Vesi meestega, Lauri Luurile ja kõigile teistele.

Vahva rahakotituulutamise tegid üle tosina ettevõtja ja vallajuhi aastapäeva ilutulestiku heaks. Kuna annetusi oli rohkem kui tulevärgiks vaja, ostsime selle eest ka batuudi lastele lustpõrkumisteks.

Hea on teada, et suvel on korraldatud mitmeid külade kokkusaamisi, arutelusid ja pidusid. Järgimistvääriavaks on Lepplaane perede poolt moodustatud külaselts. Tegusa Murru Küla Seltsi järel on sealt oodata aktiivset koduküla, aga sellega ka kogu vallaelu kujundamist. Sama sammu ootame Niidu ja kõigilt teisteltki küladelt. Vald soovib toetada kõigi külade isetegemisi.

Äsja tähistas oma taasavamise 20. aastapäeva Suigu Palvela, soliidse ja hubase sisekujundusega vallarahva poolt taastatud hingeharimise paik. Vallavalitsus õnnitleb kogudust, tänab tehtu eest ja soovib edu edaspidiseks!

Jätkame teiselt

Suvel on vallaametnikudki puhanud, vaheldumisi töötegemisega. Juulis-augustis on tehtud suuremad teeremondid kruusakatetele ja nüüd ka aleviku tänavate mustkatetele. Käimas on valla sotsiaalmaja ehitamine, millest esimese korruse tahame valmis saada selle kvartali lõpuks, ühtlasi toetame Murru Küla Seltsi eestvõttel projektiraha abil tehtavat Suigu Seltsimaja remonti.

Valmimas on valla arengukava projekt aastateks 2009...2014, jätkub valla üldplaneeringu projekti täpsustamine ja kooskõlastamine. Lähematel päevadel selgitame Are PK renoveerimise riigihankekonkursi tulemust. Vallaeelarve laekumises riigi majanduslangus seni õnneks veel oluliselt tuntav ei ole.

Head kooliaasta algust, tegusat tööaasta jätku!

Jaanus Männik
vallavanem

31. juuli Are Vallavalitsuse istungi otsused:

1. Määrati Are vallas Are alevikus asuva Are vallale kuuluva Keskuse puurkaev-pumpla teenindusmaa suuruseks 2530 m².
2. Määrati Are vallas Are alevikus asuva Are vallale kuuluva Katlamaja-kaalumaja teenindusmaa suuruseks 6147 m².
3. Määrati Are vallas Niidu külas asuva Are vallale kuuluva Niidu pumbamaja teenindusmaa suuruseks 1645 m².
4. Anti välja korraldus moodustada vallavara enampakkumisega müügi korraldamiseks komisjon, kes korraldab Are vallas Suigu külas asuva Jõelauda kinnistu müügi suulisel enampakkumisel.
5. Anti välja korraldus:
 - maksta valla sotsiaalse kaitse eelarvest välja toimetulekutoetus 1000.00 krooni ühele inimesele.
 - maksta valla sotsiaalse kaitse eelarvest välja sünnitoetus 3000.00 ühele inimesele.
 - maksta välja 2007. ja 2008. aasta riigieelarvest eraldatud lapsehoiuteenuseks määratud vahendite ülejääk raske ja sügava puudega laste seaduslikele esindajatele kogusummas 70 260.00 krooni.
6. Anti välja korraldus väljastada projekteerimistingimused Are vallas Tabria külas Pärna kinnistul asuva elamu rekonstrueerimiseks ning laiendamiseks.
7. Anti välja korraldus väljastada projekteerimistingimused Are vallas Tabria külas Pärna kinnistule ehitada kavatsetava puurkaevule.
8. Kooskõlastati ehitusprojekt ning anti välja korraldus väljastada ehitusluba elamu ehitamiseks Kivisaare maaüksusele Are vallas Elbu külas.
9. Anti välja korraldus väljastada OÜ-le Jaotusvõrk kasutusluba Kubja-Jõe kinnistu elektriliitumise liitumispunkti, õhuliini ja maakaabli kasutamiseks.
10. Roland Hiiemäe esitatud projekteerimistingimuste taotlust ei rahuldatud – tulenevalt planeerimisseadusest on kõigepealt vaja algatada detailplaneering.
11. Anti välja korraldus eraldada raha MTÜ Are Naisseltsile „Hoolivad Südamed” vallarahva ekskursiooni korraldamiseks.
12. Informatsioon:
 - Valla 16. aastapäeva tähistamisest, aukodaniku premeerimisest.
 - Are Põhikooli õpilaste arvust algaval õppeaastal.
 - Are Põhikooli riigihanke korraldamisest.

12. augusti Are Vallavalitsuse istungi otsused:

1. Kooskõlastati Are vallas Niidu külas Põllu maaüksusele ehitatava taluhoone ehitusprojekt ja anti välja korraldus väljastada ehitusluba.
2. Kinnitati Are vallas Suigu külas Kandi kinnistul asuva elamu rekonstrueerimiseks projekteerimistingimused.
3. Kinnitati Are vallas Niidu külas Kubja-Jõe kinnistule ehitada kavatsetava elamu abihoone projekteerimistingimused.
4. Kinnitati Are vallas Võlla külas Mangaru kinnistule ehitada kavatsetava taluhoone projekteerimistingimused.
5. Anti nõusolek kooskõlastada Maanteeameti poolt saadetud tehniline kirjeldus Tallinn-Pärnu-Ikla maanteed puudutava teemaplaneeringu koostamiseks.
6. Kehtestati alates 1. oktoobrist 2008. a vallale kuuluvates mitteeluruumides üürimääraks 40 krooni 1m² eest.
7. Anti välja korraldus tunnistada kehtetuks lootusetud võlad.
8. Kinnitati Are Põhikooli hoonete renoveerimise riigihanke läbiviimiseks komisjoni koosseis.
9. Toimus koolitee alustamise toetuse maksmise eelnõu I lugemine. Eelnõu suunati edasi järgmisele vallavalitsuse istungile.
10. Anti välja korraldus isikliku sõiduauto ametisõitudeks kasutamise kulude hüvitamise kohta abivallavanemale.

11. Informatsioonid:

- Õpilaskoha maksumusest Pärnu-Jaagupi Muusikakoolis.
- Tasuta õpilastranspordi korraldamisest.
- Vallaeelarve täitmisest 8 kuuga.
- Hajaasustuse veeprogrammist.
- Are-Suigu maantee eskiisi kooskõlastamisest.
- Lepplaane külaseltsi moodustamisest.
- Keskkonnamõtjude strateegilise hindamise (KSH) aruandest.
- Arengukava uuendamisest.
- Volikogu esimees Vilja Alamaa tegi ettepaneku paigaldada suitsuandurid Niidu külas asuvasse sotsiaalmajja.

Tähelepanu jäätmeveoga mitteliitunud!

Kõigil, kes on vabastatud jäätmeveoga liitumisest on kohustus kord aastas alates 2008. aastast **20.septembriks** esitada Are Vallavalitsusele kirjalik selgitus oma jäätmete käitlemise kohta jäätmeveoga mitteliitunuks loetud kinnistul.

Tuletame Teile meelde, et tähtaeg on lähenemas. Juhul, kui Teie valduses olevatel kinnistu(te)l olukord jäätmete käitlemises pole muutunud, on võimalik taotleda uuesti korraldatud jäätmeveoga mitteliitunuks lugemist (jäätmeveoga mitteliitunuks tunnistamise pikendamist). Selleks on vaja Are Vallavalitsusele esitada vastavasisuline avaldus koos põhjendusega. Avaldused võib esitada ka posti teel aadressil Pärivere tee 17, Are alevik, Are vald, 87301 Pärnumaa. Samuti võib tuua avaldused Suigu või Are Raamatukogusse ning vallavalitsusse.

Elektroniliselt võimalik blankett täita Are valla kodulehelt aadressiga www.arevald.ee (vallamaja/blanketid) ja saata aadressile maanounik@arevald.ee

Tulenevalt seadusest lõpeb taotluse esitamata jäätmatel vabastus ja Teid loetakse automaatselt jäätmeveoga liitunuteks ning teile saadetakse Ragn-Sells'i poolt arve.

Teadmiseks veelkord kõigile!

Jäätmeveost vabastatakse erandkorras vallavalitsuse korraldusega majapidamised, kus ei elata või suvekodud vabastatakse talviseks perioodiks.

Hajaasustusega piirkonnad võivad sõlmida lepingu prügikasti tühjendusega kord kvartalis või sagedamini. Tiheasustusega alad, mis Are vallas on Are alevik, Suigu ja Niidu küla keskused, peavad oma prügikasti laskma tühjendus kord kuus. Elu ise nõuab seda - või õigemini küll muutub kastist tulev lehk endale ja naabritele talumatuks. Võimalik on sõlmida kokkuleppeid ühise jäätmekonteineri paigalduseks. See tähendab juhul, kui korralikult prügi sorteerides tuleb jäätmeid vähe siis naabrid võivad sõlmida kokkuleppe ja panna prügi ühte konteinerisse ning maksta selle eest ühiselt. Vastavaid lepinguid saab vallavalitsusest ja vajalik on jällegi avaldus Are Vallavalitsusele.

Prügi eest maksmine on loomulik ja käib kinnisvara omamise ja elamise juurde. Me kõik soovime puhast Eestimaad.

Küsimustega pöörduda Are Vallavalitsuse poole tel 4451875 ja 5253189 või maanounik@arevald.ee

Signe Rõngas
Are valla maanõunik

Avatud on hajaasustuse veeprogrammi 2008. aasta taotlusvoor

Pärnu Maavalitsus annab teada, et vastavalt Pärnu maavanema 11. augusti korraldusele nr. 94 on avatud hajaasustuse veeprogrammi taotluste vastuvõtt hajaasustusega Are, Audru, Halinga, Häädemeeste, Kaisma, Kihnu, Koonga, Paikuse, Saarde, Sauga, Surju, Tahkuranna, Tori, Tõstamaa, Varbla ja Vändra vallas.

REGIONAALARENGU TOETUSEKS

Programmi eesmärgiks on hajaasustusega piirkondades majapidamistele joogivee kättesaadavuse tagamine või parandamine. Taotlejaks saab olla füüsiline isik, kes elab taotlusjärgses kohalikus omavalitsuses hiljemalt alates 01.01.2008 ja mittetulundusühing või sihtasutus, mille tegevusalaks on elanike või oma liikmete joogiveega varustamine. Toetust saab taotleda vaid olemasolevatele majapidamistele kaevude ja joogiveetorstike ehitamiseks ning kaevude varustamiseks vajalike tehniliste seadmetega.

Abikõlblikud on tegevused, mis tehakse hajaasustusega piirkondades. Abikõlblikuks hajaasustuse piirkondadeks ei loeta:

- linnad, vallasisesed linnad ja alevid;
- alevikud;
- planeerimiseseaduse alusel kehtestatud planeeringutes määratletud tiheasustusalad;
- muud kompaktse hoonestusega alad, mis ei ole planeeringutes määratletud tiheasustusaladena, kuid kus püsivalt elab üle 50 inimese;
- piirkonnad, kus on toimiv ühisveevärk või mis on vastavalt ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni seaduse § 4 kohaselt määratletud ühisveevärgiga kaetavaks alaks ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava alusel.

Abikõlblikud on hoonetevälise joogivee süsteemi (edaspidi veesüsteem) rajamisega seotud tegevused:

- Kaevude (puur- ja salvkaevude) ehitamine ning puhastamine;
- Olemasolevatest või uutest kaevudest joogiveetorstiku ehitamine või olemasoleva joogiveetorstiku rekonstrueerimine;
- Kaevude varustamine vee pumpamiseks ja puhastamiseks vajalike tehniliste seadmete ja tarvikutega, sealhulgas vajalike elektritööde teostamine;

Kolmandiku tööde maksumusest peab kandma taotleja. Toetuse suurus ühe majapidamise puhul on kuni 100 000 krooni. Projekti elluviimise maksimaalne kestvus on 12 kuud.

Taotlejaid nõustavad ja taotlusi võtavad vastu kohalikud omavalitsused kuni 15. septembrini 2008. Taotlus tuleb esitada paber kandjal ja allkirjastatuna.

Kogu programmi informatsioon asub Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse ([EAS](#)) [kodulehel](#), lisaks leiata kõik vajaliku valdade kodulehtedelt.

Pärnu Maavalitsuses on programmi kontaktisikud Raine Viitas, telefon 4479762, raine.viitas@mv.parnu.ee Tiiu Pärn, telefon 4479761, tiiu.parn@mv.parnu.ee

Tervisekaitseinspektiooni Pärnu Tervisekaitsetalituse kontaktisik on Reelika Tammai, telefon 4431135, reelika.tammai@tervisekaitse.ee

Are vallas on programmi kontaktisik Lauri Luur, telefon 4451862, abivallavanem@arevald.ee

Euroopa Liit toetab piirkondade konkurentsivõimet tõstvaid tegevusi

Uuel rahastamisperioodil (2007 – 2013) toetab Euroopa Liit jätkuvalt tegevusi, mille eesmärgiks on tõsta piirkondade konkurentsivõimet, muutes piirkonnad atraktiivsemaks ettevõtjate, investorite, kvalifitseeritud tööjõu ja külastajate jaoks.

Antud toetusmeetme nimetus on „Piirkondade konkurentsivõime tugevdamise programm“, kus konkurentsivõime all on mõeldud eelduste loomist jätkusuutlike töökohtade ja elujõuliste ettevõtete tekkeks, piirkonna külastajate arvu suurendamiseks, elanike arvu kasvuks jne.

Toetust jagatakse kahte liiki tegevusteks:

- piirkonna külastajatele suunatud kohalikku turismi- ja puhkemajandust arendavad projektid;
- ettevõtluskeskkonna infrastruktuuri arendavad projektid.

Kohalikku turismi- ja puhkemajandust edendavatele projektidele saavad toetust taotleda omavalitsused, mittetulundusühendused, külastusobjekte haldavad riigiasutused ja avalik-õiguslikud ülikoolid. Näiteks toetatakse külastuskeskuste, muuseumide, matka- ja õpperadade ning väikesadamate rajamist, kultuuri- ja loodusväärtuste eksponeerimist ning puhke- ja turismiobjektide tugiinfrastruktuuri rajamist.

Ettevõtluskeskkonna infrastruktuuri rajamiseks saavad toetust taotleda omavalitsused, näiteks juurdepääsuteede, vee- ja kanalisatsioonisüsteemide või muude kommunikatsioonide rajamiseks ettevõtlusele kavandatud aladele. Samuti toetatakse tegevusi, mis aitavad praegu kasutuseta seisvaid endiseid militaar-, tööstus- või põllumajandusobjekte taaskasutusele võtta.

Raha toetusteks tuleb Euroopa Regionaalarengu Fondist ning kokku on aastatel 2007-2013 toetussummaks planeeritud ligikaudu 1,5 miljardit krooni. Maksimumtoetus turismi- ja puhkemajandust edendava projekti kohta on 50 miljonit krooni ning ettevõtluskeskkonda arendava projekti kohta 25 miljonit krooni. Omaosalus peab olema vähemalt 15 protsenti. Taotletava toetuse minimaalne suurus ühe projekti kohta on miljon krooni.

Taotlusi toetuse taotlemiseks on Ettevõtluse Arendamise Sihtasutusele võimalik esitada jooksvalt. Täpsemat informatsiooni taotlemise tingimuste kohta leiate Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse kodulehelt www.eas.ee. Pärnumaalt on toetust saanud näiteks Kihnu vald muuseumi väljaehitamiseks, Pärnu linn rannapromenaadi rajamiseks jne.

Pärnumaa Ettevõtlus- ja Arenduskeskus pakub tasuta nõustamist projektiidee väljaarendamisel ja projektitaotluse koostamisel, tel 44 55 555 või kadri@peak.ee

Kadri Riitsaar

Arenduskonsultant Pärnumaa Ettevõtlus- ja Arenduskeskusest

Eestlaste ohutuskultuur on kahetsusväärvalt madal

Tuleõnnetustes hukkunute arvu poolest 100 000 elaniku kohta on Eesti Euroopa Liidu liikmesriikide hulgas esikohal. Samas on meil võrreldes paljude teiste Euroopa riikidega enim kutselisi päästjaid ühe inimese kohta. Kas meie päästja on teistest viletsam või peaks hukkunute arvu vähendamiseks olema veel kordi rohkem päästjaid? Või on probleem siiski milleski muus kui päästjate arvus ja nende kvalifikatsioonis? Vaagides Eestis toimuvate õnnetuste kõige sagedasemaid põhjuseid, võib nentida, et eestlaste ohutuskultuur on võrreldes ülejäänud eurooplastega kahetsusväärvalt madal. Päästjatena näeme, et enamike õnnetuste põhjuseks on ääretult ebamõistlik, ennasthävitav ning hoolimatu käitumine.

Eestlastel on omapärane vanasõna: õnnetus ei hüüa tülles. Selles juba näib sisalduvat

üldrahvalik mõtteline eeldus, et õnnetusega võidelda polegi võimalik – see tuleb niikuinii salaja ja ettehoiatamata. Reaalsus on aga teistsugune. Sellest räägivad suitsukonist süttinud voodid, hoolimatult ehitatud ja hooldamata küttekolded, katkised elektrijuhtmed majapidamistes, valesti tehtud lõkkesed ning samuti hulljulged kiiruseületajad ja roolijoodikud. Õnnetus hüüab, ta lausa kisendab tülles – tuleb tahta vaid kuulata ja tähele panna.

Igäihe enda vastutus.

Ometi ei ole kõikide õnnetuste põhjused kinni üksnes ohtude tundmises, vaid suuresti selles, kuidas nendesse suhtutakse, kui tõenäoliseks nende juhtumist peetakse ning kas nende vältimiseks midagi tehakse. Viimaste uuringuandmete kohaselt on vaid 38%

eestimaalaste majapidamistest varustatud suitsuanduritega. Andurite mitteomamise põhjus on jätkuvalt just ohu mittetajumine – ca 40% vastajatest oli veendunud, et suitsuanduri vajadus puudub, kuna tema kodus ei ole ohtu. Paraku on ka selliseid traagiliselt lõppenud tuleõnnetusi, kus peale kustutustöid avastatakse hukkunud isiku kapist või sahtlist veel pakendis olev või patareideta suitsuandur. Suur osa häirekeskusele tehtud eluhoonete tulekahjude teadetest sisaldab informatsiooni, et teatamise hetkel põleb korter või hoone juba lahtise leegiga. Üle 90% tuleõnnetuste tagajärjel hukkunutest on surnud juba enne pääste kohale jõudmist. See annab tunnistust tulekahjude hilisest avastamisest. Tuli on nendel juhtudel juba tulekahjust teatamise hetkel surmava töö teinud! Ometi annaks paigaldatud suitsuandur kontrollimatust põlengust valju heliga märku juba selle algfaasis ning ärataks ka pahaaimamatu magaja ajal, mil ta suudaks end veel päästa või leegid esmaste tulekustutusvahenditega isegi kustutada. Kuigi suitsuandur on lihtsaim ja odavaim elupäästja, loodab endiselt suur hulk inimesi, et nemad tuleõnnetusega kokku ei puutu või päästab neid hullemast ehk riik.

Riigi kohustus.

Organiseeritud pääste on läbi ajaloo olnud ühiskonna kokkulepe toetada ja aidata oma ligimest, kes ei suuda kas loodusnähtustest või inimese enda teadmatuse, lohakuse või pahatahtlikkuse tõttu põhjustatud õnnetusega iseseisvalt hakkama saada. Eestis on sadakond riiklikku ning pea sama palju vabatahtlikkusele tuginevat päästekomandot. Ometi hukkub meil aga tuleõnnetuses keskmiselt 130 inimest aastas. Ükskõik kui palju on meil päästekomandosid, jäävad nad ikkagi ju üksnes tagajärgi leevendavateks või kõige hullemat ärahoidvateks struktuurideks, kes sekkuvad sündmuste ahelasse alati peale õnnetuse toimumist ehk ajal, mil kahju on juba sündinud. Päästekomandode arvu suurendamine parandab küll abi kiiremat sündmuskohale jõudmist ning tulekahju kiiremat likvideerimist, kuid ei vähendaks õnnetuste arvu. Ehkki riik on mitmetel juhtudel muutnud endale õigusaktidega kohustuseks inimeste turvalisusega seonduva, ei pruugi selline mehhaaniliselt tekitatud ohutus olla siiski toimiv ja jätkusuutlik. Oma panust olukorra paranemisse ei anna tihtilugu ka meedia, mis üsna üleekspluateeritud „valvekoera“ positsioonil aina süüdlasi otsib, suutmata näha, et ohvrid ise sageli samaaegselt ka süüdlase rollis on. Sellise „kreenis“ käsitluse tulemusena kasvab ühiskonna sotsiaalne abitus ja

vastutusvõimetus veelgi ning süveneb mugav minust-ei-sõltu-mitte-miski maailmapilt, mille kohaselt kõik, mis juhtub on paratamatu ja inimesest sõltumatu. Pealekauba peetakse süüdlaseks veel hilist ja mittepiisavat abi.

Heaks näiteks on hiljutised sündmused Järvamaal Imavere vallas, kus päästjate puuduse tõttu oli sunnitud väljasõidud lõpetama Imavere päästekomando. Nii kohalik omavalitsus, kohalikud ettevõtted kui ka meedia süüdistasid päästeteenistust koheselt sealse elu turvalisuse vähendamises, justkui päästeteenistuse kohalolu muudaks õnnetuste toimumise tõenäosuse olematuks. Augusti algul puhkes Imavere valla sotsiaalajas traagiline tulekahju, mis nõudis kolme inimese elu. Koheselt hakatigi õnnetuse tagajärgi siduma selle põhjuste asemel hoopis päästekomando tegevuse lõppemisega, nagu see olekski olnud õnnetuse põhjuseks. Tegelikuses oli aga sotsiaalajas tuleohtlik seisukord ning õnnetusele eelnenu justkui peatükk õnnetuste tekkimise käsiraamatust.

Reaalsuse defineerimine.

Reaalsuse defineerimise ja teadmistolõhe vähendamisega ei pea tegelema üksnes meedia, vaid ka riigiasutused ja kohalikud omavalitsused, kes elanikkonnale teenuseid pakuvad. Avalikkusel pole mitte ainult õigus, vaid ka praktiline vajadus täpselt aru saada, millist abi, kui kiiresti ja millises mahus ta riigilt saab oodata. Just see teadmine aitab inimesel elus paremini toime tulla võimaldades õnnetusi ennetada, maandada täiendavaid riske ning vähendada seejuures nn õpitud abituse sündroomi.

Operatiivteenistuse poole pöördumise põhjuseks on enamasti see, et inimene ise ei tule oma oskuste, jõu või vahenditega olukorra lahendamisel toime. Seega peaksid algama riigi kohustused inimest abistada sealt, kus lõppevad elanikkonna teadlikkus, vastustus ja suutlikkus ennast õnnetuste eest kaitsta. Lühidalt tähendab see, et riik peab suutma kavandada, korraldada ja rahastada elulise tähtsusega abiteenistusi sel määral, mis on optimaalne elanike arvust ja piirkondlikest riskidest lähtuvalt. Kust jookseb aga piir optimaalse ja ebapiisava abiteenuse vahel on selgelt ühiskondlikku diskussiooni väärt küsimus. Arvestada tuleks ka sellega, et riigihalduse mudel Eestis toetab pigem nn õhukese riigi poliitikat ning jahtuv majanduskeskkond võib tuua kärpeid ka siseturvalisuse eelarvesse ning seeläbi vähendada ka päästeteenuse kättesaadavust.

Üks keerulisemaid küsimusi on ikka see, kuidas kaitsta inimest tema enda hoolimatu tegevuse tagajärgede eest ja kuidas selgitada, et eelkõige saab ikka tema ise teha palju oma elu ja vara säilitamiseks. Sellega haakub ka küsimus inimeste oskusest ja suutlikkusest vastutada, sest eelmine, ülenormeeritud riigikord vähendas seda võimet oluliselt. Koguni nii, et taasiseseisvunud

demokraatliku riigi iseotsustamise tingimustes ei taipa paljud ikka veel, et riik ei ela enam nende eest elu ära, vaid seda tuleb ikka ise teha – ja võimalikult vastutustundlikult, nii ühiskonna kui oma lähedaste ees.

Alo Tammsalu

Politsei pilgu läbi

Taas on algamas uus kooliaasta ning ajakohane on lastele ja vanematele meelde tuletada, mida teha ja kuidas teisiti toimida, et rõõmsalt alanud kooliaastat ei saaks varjutama mured ja õnnetused.

1. KLASSI LAPSELE

Suur hulk 1. klassi minevaid lapsi alustab kooliteed ning vanematel tuleks aegsasti läbi mõelda ohutuim teekond, mida mööda laps läheb kodust kooli, koolist trenni või koju. Alati ei pruugi lühim tee olla ohutuim – pisut rohkem astumist ja sõidutee ületamine vöötrajal on kindlalt ohutum kui otse üle sõidutee tormata. Kuid ka vöötrada ületama asudes, peab lapsel meeles olema, kuidas veenduda, et autojuht on teed ületavat last märganud. Vanemad peaksid koolialguses kindlasti leidma aega, et koos lapsega teekond mitmel korral koos läbi käia.

KOOLILAPSELE

Lapsed, kes aga mitmendat aastat juba kooliteed käivad, peaksid meeles pidama, et oma isiklike asjade suhtes tuleb olla tähelepanelik. Koolitöötajatel või politseinikel on väga raske hiljem leida kadunud/varastatud trenniriideid, jalatseid, mobiiltelefone jms. Kui kooli tullakse aga jalgrattaga, ei tohi unustada seda lukustamast. Kõigi oma asjade suhtes tuleb olla hooliv ja tähelepanelik, et hiljem ei oleks muret ja probleeme, kui miski on kadunud või rikutud. Kahjuks pean siinkohal meelde tuletama taaskord, et suitsetamine ja tubakatoote omamine on alaealistele keelatud ning täisealistel gümnasistidel on keelatud suitsetada kooli territooriumil ning anda edasi tubakatoodet alaealistele. Sama kehtib ka alkoholi osas – alaealine ei või alkoholi tarvitada ega seda omada ning täisealine ei või alaealiste osta ega pakkuda alkoholi.

LAPSEVANEMALE JA IGALE TÄISKASVANULE

Oluline on eeskuju, mida täiskasvanud näitavad oma käitumisega lastele. Jääb arusaamatuks, mis on arus isal-omal, kes jalgrattal sõidab vöötrajale ning kelle järgi ületavad väikestel jalgratastel sõites lapsed samal viisil sõiduteed? Kuhu on kiiret täiskasvanul, kes püüab punase fooritule alt joosta teisele poole teed või lihtsalt ei viitsi teha mõnda sammu ülekäigurajani ning tormab sõiduteele, kust otsem üle saab? Kas on vaja autojuhil trahvihirmus kinnitada turvavöö ning samas lubada lastel tagaistmel olla kinnitamata turvavööga? Kui on jagunud raha rolleri ostmiseks, siis kuidas ei jätku seda oma lapse koolitamiseks juhiloa saamiseks ja teadlikumalt liiklusesse saatmiseks? Need küsimused tulevad pähe ikka ja jälle, kui jälgin meie igapäevases liikluses toimuvat. Kõik eeltoodud küsimused kirjeldavad liikluseaduse erinevate paragrahvide rikkumisi, mis näevad ette üsna suuri rahalisi karistusi. Ma ei pea siinkohal vajalikuks paragrahvide ülesloetlemist, vaid püüan puhtinimlikult pöörduda täiskasvanud inimeste poole, et te hetkekski mõtleksite, millist eeskuju te oma käitumisega lastele annate. Et lapsevanem mõtleks, kas trahvihirmus on vaja lapsele rollerijuhi või jalgratturi juhiluba või nõuda lapselt järjepidevalt turvavarustuse kasutamist (seda loomulikult ka ise tehes).

KURVAD NUMBRID

2007. aasta andmetel registreeriti 1-15-aastaste lastega 335 liiklusõnnetust, neis sai vigastusi 381 ja hukkus 8 last. Hukkunud lastest neli olid kaassõitjaks autos, kaks last hukkus jalakäijana ja kaks jalgratturina – kolm neist tekitasid traagiliselt lõppenud ohuolukorra ise. Kannatada saanud lastega seotud liiklusõnnetuste arv on küll paari eelmise aastaga võrreldes mõnevõrra vähenenud, kuid iga lapsega juhtunud õnnetust võib pidada tragöödiaks ning täiskasvanute ülesanne on teha kõik endast olenev, et mitte ühtegi last ei satuks liiklusõnnetusse.

ABI POLITSEILT

Lääne Politseiprefektuuri Pärnu politseiosakonnas töötab mitu noorsoopolitseinikku, kelle põhitöö on seotud alaealistega. Üks osa meie tööst on paratamatult seotud tagajärgedega ehk vajalike meetmete tarvitusele võtmisega, kui laps on seadust rikkunud. Teine osa tööst on aga ennetav – meilt saab infot, kuidas seaduskuulekalt käituda ning eksimusi vältida. Ühelt poolt seaduse mittetundmine ei vabasta vastutusest, teiselt poolt on aga väga kurb, et hoolimatuse ja mõtlematuse tagajärjel juhtuvad õnnetused ja saavad haiget inimesed. Ning ometi on võimalik palju ebameeldivat ära hoida!

Rõõmsat kooliaastat soovides,

Kätlin Alvela
juhtivkonstaabel
Lääne Politseiprefektuur
Pärnu politseiosakond

99. sünnipäev

Juhtusin juulikuu keskpaiku ühele sünnipäevale. Sünnipäevadel on ikka käidud, kuid 99-ndale sünnipäevale seni pole sattunud.

Sünnipäevalaps, naabrimamma Anna Varma, oli mugavalt istuma sätitud aukohale, koduõues kaetud peolaua äärde. Ümberringi askeldasid Anna lapselapsed ja lapselapselapsed, pakkudes head ja paremat pidusööki. Pävakangelane ise jälgis kõike rõõmsa ja rahuloleva pilguga, aegajalt mõnele nooremale juhtnööre andes ja muretsedes, et kas ikka kõigile toitu on pakutud. Kui lauluviis üles võeti, laulis ta kenasti kaasa. Anna kurtis ainult, et jõudu ei jätku ning sõrmed ei kuula sõna, muidu lööks akordionilegi hääled sisse. Seda kõike oli 99 aastase Anna suust üllatav ja tore kuulda, sest mitte väga tihti ei ela meie inimesed nii kõrge vanuseni. Lauanaabritega vestles sünnipäevalaps tänapäevast ja meenutas möödunud.

Kui koduteele asusime jäi sünnipäevalaps vaprasti õue istuma, paks vaip jalgade all ja äsja kingitud soe pleed õlgadel. Sume suveõhtune õhk oli paks taluõue lõhnadest. Lillepeenar kirendas õiteilust, esimesi õisi paotasid suured pärnapuud, õuemuru pärlendamas valguskiirtes – kõike seda südasuvist ilu näis 99 aastane vanamemm nautivat.

Südamest tahaks, et Anna Varmal jätkuks tervist ja jõudu tuleval aastal, oma 100-ndal sünnipäeval istuda taas oma koduõuel lähedaste keskel. Ka sünnipäevalaps ise oli seda meelt, et juubeli tahaks ära pidada, kui ikka taevasa tervist ning elupäevi annab.

Lõpetuseks sobib väga hästi rida tuntud sünnipäeva salmist:

Lõpetuseks sobib väga hästi rida tuntud sünnipäeva salmist:

... astu aga vapralt edasi,
... kuni jõuad sajani!

Reet Alamaa
Pildistas K. Seim

16. augustil toimus Põllu talu õuel naabripere kokkusaamine. Kohal oli üle 20 inimese. Aitäh asja algatajatele Tiina ja Aare Roostalule!

Kõigi kohaletulnute nimel R. Alamaa

Are vallavolikogu 27. juuni 2008.a. otsus nr. 34

Nimetada ELVE TAMVERE Are valla aukodanikuks ja anda Temale valla vapimärk

Kasvanud on Elve Tamvere Sauga vallas, juba pikemat aega elab Halinga vallas, kuid oma elutöö on ta teinud Are valla heaks.

Elve Tamvere on töötanud õpetajana alates 1960. aastast. Õpetajakutse omandas ta Tartu Ülikoolis ajalooõpetajatekonnas 1970.aastal ja alates 1998. aastast on ta pedagoog-metoodik. Põhiliselt on tulnud õpetada õpilasi 6.-9. klassini. Ta juhendab ka ajaloo- ja kodu-uurijate ringi. Uurimusi on lapsepõlvest, peredest, taludest, suguvõsast, nende eluteedest ja elutöödest.

Aastatel 1991.- 2007. on Elve Tamvere juhendanud üle 60 õpilase uurimuse. Ja vabariiklikul tasemel on paljud tööd saavutanud häid tulemusi. Tänu sellele on Elve Tamverel kõigi kolme Eesti Vabariigi presidendi allkirjadega tänukirjad.

Ajalooõpetajate aineseksiooni esimehena on olnud vajalik ette valmistada õppepäevad, ekskursioonid, olümpiaadid, maakonna õpilaste ajalooviktoriinid. 1987. aastal moodustati Pärnumaa Koolijuhtide Nõukogu, millest kasvas välja Pärnumaa Koolijuhtide ühendus. Alates 1990. aastast kuulub Elve Tamvere Ühenduse liikmete koosseisu ja ühtlasi 9-liikmelisse eestseisusesse.

26. novembril 2004. a. omistati Elve Tamverele kodanikukohuse hea täitmise eest kodanikupäeva aumärk. 2005. a. pälvis ta maakonna missiooniinimese tiitli pikaajalise koduloouurimise ja õpilaste kodukoha minevikust huvituma ärgitamise eest.

Tänu Elve Tamverele on Are kool olnud alati tuntud maakonna ja vabariigi koolide seas nii heakorrastuse kui sisekujunduse alal ja tihti toodi väliskülalised Are kooli just siis, kui oli vaja näidata maakonna koolide head taset. Rahvatantsuõpetajana on tema juhendada olnud 5.-9. kl. õpilaste segarühmad ja neiud. Ta on olnud ka maakonna tantsupeo erinevate rühmade üldjuht. Kuna ta ise on mõistnud rahvakultuuri mõju ja tähtsust õpilaste arengule, siis on ta direktorina igati soosinud sellealast tegevust. Just seetõttu on Are koolis aastaid edukalt tegutsenud mitmed rahvatantsurühmad ja koorid.

2007. aasta suvel Are valla aastapäeval presenteeriti valla ajalooramatut „Are – minevikust tänapäeva“. Kahtlemata on see kohaliku piirkonna 2007.a. ja lähiminekü üks tähelepanuväärsemaid kultuurisündmusi. Täna on seda raamatut lugenud paljud eestimaalased ja ka väliseestlased, kelle juured on või olid seotud Are piirkonnaga. Selle raamatu on kild killu haaval vallakodanike mälestuste, arhiivimaterjalide ja noorte koduloouurijate materjalide abiga kokku pannud Elve Tamvere. Raamat tutvustab Are valda, külasid, koole, inimesi, nende elu-olu. Loodetavasti töö Are ajaloo alal jätkub ja oodata on 2007.a. ilmunud raamatule järgi.

Elve Tamvere on teinud mitmekülgset ja edukat tööd Pärnumaal, Are vallas ja Are Põhikoolis direktorina, ajaloo- ja ühiskonnaõpetuse õpetajana, noorte kodu-uurijate juhendajana, rahvatantsujuhina, ajalooramatute „Are – minevikust tänapäeva“ autorina ja väärib igati valla aukodaniku tiitlit.

Väljavõte on tehtud vallavolikogule esitatud taotlusest.

VALLARAHVA TEGEMISED

2. augustil tähistati Are valla 16. aastapäeva.

Pidu algas päeval kell 12.00 piduliku aktusega vallamaja väikeses saalis. Peeti kõnesid, esinesid Suigu LAK lapsed Ulvi Taltsi juhendamisel ja anti välja Are valla aukodaniku tiitel koos vapimärgiga – Elve Tamverele (pildil). Õnnitleti, tehti pilti ja lõpetuseks söödi ära suur tort.

Pidu jätkus õhtul kella seitsmest Are pargis. Kõigepealt heiskas värske aukodanik valla lipu, seejärel istutati järjekordne tamm. Tantsuks mängis ansambel „Ametiühing“ ja lõbusaid vahelugemisi tegi Kaarel Tuvike. Tund enne keskööd oli suur ilutulestik, mis nii mõnegi ahhetama võttis. Tants jätkus veel ööpimeduseski ja rahval oli lõbu laialt.

L. Lusik

17. augustil peeti Are pargis Pärnu maakonna Memme- taadi päeva

Üritusel osales 33 kollektiivi ca 400 osavõtjaga, kes kõik mitte enam esimeses nooruses, kuid särtsu ja esinemislusti täis. Pargi puude alune kirendas rahvariitetest ja kaunitest esinemiskostüümidest.

Igal rühmal oli paar-kolm etteastet. Pärnu linnast oli kohale tulnud nii mitu rühma, et tantsiti nii laval, kui ka muru peal. Väandra kandi taidlejate kava juhatas sisse Väandra karu ise koos mõmmibeebiga.

Peaaegu 3 tunnine programm sisaldas peamiselt tantse.

Näha sai rahva-, seltskonna- ja linetantsu. Sekka oli põimitud laulu- ja pillilugusid ning mõni sõnaline etteaste. Kuulamist-vaatamist jätkus kõigile.

Memme-taadi päeva korraldas ja viis läbi rahvakunsti peaspetsialist Heli Kallasmaa. Teda abistasid Sirje Pilter ja Reet Alamaa. Ka helitehnik oli omast vallast – Raigo Siitam.

Memmedele-taasidele meeldis väga Are park ja meeldisid vallavanema Jaanus Männiku sõnavõttud. Üldisest lustipeost jäid rühmadele mälestuseks raamitud tänukiri ja päeva logoga kaelarätt, mille vallavanem kollektiivide juhtidele kaela sidus.

Ilm oli ilus, korraldus sujuv, kontsert sisukas ja kõigil rõõmus meel – nii võiks päeva kokku võtta.

R. Alamaa

Loodusringi suvereesid

Suve algul külastasime Tallinna loomaaeda. Oli tellitud giid kaheks tunniks. Jutt oli huvitav ja palju sai teada just konkreetsetest isenditest. Aeg möödus kiiresti ja kahjuks jõudsime vaevalt poole loomaaiani. Giid lohutas muidugi ja lubas järgmisel korral meiega teisest otsast peale hakata. Otsustasime jätta plaanitud botaanikaaija käigu järgmiseks korraks ja jalutada iseseisvalt loomaaias veel mõned tunnid. Kokkuvõtteks sai päris huvitav päev ja enne sügisest kooliaega sai maha pandud plaanid veel üks sõit teha. Sihiks võtsime Häädemeeste külje all oleva linnujaama. Sõitsime välja 20. augusti lõunast ja esimene ringkäik toimus Tolkuse rabas.

Õhtuks maabusime Pulgojale, kus kõigepealt külastasime linnuvaatlustorni, siis jälgisime kuidas toimub lindude rõngastamine. Ööbisime suures palkmajas, mis on LIFE projekti raames randa ehitatud ja hästi mõnus. Hommikul vara käisime linnu-uurijal abiks võrke kontrollimas. Hiljem vaatlesime võimsa pikksilmaga lähelt merikotkast, hõbehaigruid, jääkosklaid jms. Kõik jäid ekskursiooniga väga rahule ja juba on olemas plaanid järgmise suve sihtpunktide kohta. Suur tänu Jaak ja Siret Tammekännule, kes ekskursiooni õnnestumisele igati kaasa aitasid!

L. Lusik

Vallarahva suvetuur Tallinnasse ja Lahemaale.

Nagu igasuvisele traditsioonile kohane, nii ka selle aasta augustikuus võtsime viiekümne Are valla reisisõbraga ette bussireisi Eestimaa kaunitesse ja huvipakkuvatesse paikadesse. 22.augusti hommikul läks sõit esmalt Tallinnasse. Tutvusime kauni Kadrioru pargiga, mis on suurepäraselt korrastatud. Kadrioru lossis imetlesime võimsaid maale ja lossi ilu. Lilleaed pani aga lausa õhkama, sest oli nii kaunis. Hea võimalusena saime ka põneva ekskursiooni torede giidiga presidendi residentsi ning roosiaeda. Nii mõnigi kaaslane õhkas ja meenutas, et viimati sai käidud seal aastakümneid tagasi koolipäevil.

Kadriorust viis meid tee edasi Tallinna Botaanikaeda. Seal saime „nööbist kinni“ tuntud tele- ja raadioesinejal botaanik Urmas Laansool, kes tutvustas gladiooli-, floksi- ja daalianäitust, andis kiire ülevaate botaanikaaija ekspositsioonidest. Hea võimalus oli küsimusi esitada oma kodus olevate aiataimede tervise kohta. Botaanikaaias tõdesime, et see võrratult kena ja huvitav koht nõuaks kõikide eksponaatide põhjalikul tutvumisel aega mitu päeva, sest maa-ala on tohutult suur ja vaatamist väga palju.

Viimisi poolsaarel ootas meid Püha Jakobi kirikus noor õpetaja Mikk Leedjärv, kes lahkelt tutvustas kiriku ja koguduse tegemisi. See luterlik kirik on ehitatud uppunud meresõitjate mälestuseks ja kiriku ette on asetatud võimas kivi, kuhu on mälestuseks tahatud kõikide Estonia katastroofis hukkunute nimed. Kirik ise on valminud alles eelmise aasta suvel ja on üldse üks uuemaid kirikuid Eestimaal.

Pärast tunniajast sõitu jõudsimme Sagadisse. Uudistada oli palju – Metsamuuseum, lossi võrratud ruumid koos restaureeritud pilkupüüdva vana mööbli.

Viimaseks eesmärgiks meie reisil oli Kubja Ürditalu, mis on Eestis suurim. Kohtumisrõõm pererahvaga oli suur, sest selgus, et need usinad peremees ja perenaine olid Järvamaale aastaid tagasi kolinud Pärnust. Nii mõnigi meist leidis pererahvaga juttu vestes ühiseid tuttavaid. Agaralt kasutasime võimalust osta taluoodangut koju kaasa ja arvan, et paljud reisiseltskonnast peavad pika sügise ja talve vastu ilma, et haigused neid kimbutama tulevad, sest müügiriivid ja teekastid tühjenesid märgatavalt.

Pikk päev oligi õhtusse jõudnud ja meie reis lõppemas. Mõnus oli bussis veel kuulda kõlavaid lauluviise, mida naised üles võtsid. Aitäh teile head reisikaaslased! Tore oli jälle koos olla nii paljude rõõmsate inimestega, kes ei pelga pikka reispäeva ja on alati nõus kaasa tulema. Tuline kahju on neist, kes oma registreerimisega hilinesid ja bussi enam ei mahtunud. Aitäh Are Vallavalitsusele, kes meie sõitu rahaliselt toetas ning suur-suur tänu Leale, kes on mulle kõik need aastad olnud heaks abimeheks Suigu rahva reisile registreerimisel!

Nagu ütlen igal aastal „Ilusate kohtumisteni järgmisel reisisuvel!“

Ilusat suve lõppu soovides Vilja Alamaa

* * * * *

Suigu Seltsimaja

18. augustist alustati seltsimaja kohviku remonttöödega. Valmis peaks see saama novembri lõpuks. Ehitajad on oma valla mehed firmast OÜ Ronella ja seda juhib Margus Tõrva. Remonditakse ka sotsiaalimaja ja esialgu peab valmima esimene korrus. Teise korruse remondiks loodetakse saada sügisel projektiraha. Vaiksel ja visalt edasi.

Suigu seltsimajal on nüüd ka oma koduleht aadressiga www.suiguseltsimaja.ee Seal on praegu Suigu Raamatukogus toimuv. Leht on alles uus ja materjale lisame tasapisi, kuid kel on midagi huvitavat teatada, siis ootame meelsasti.

20 augustil sõitsid mööda Pärnumaad ringi maakonna külavanemad. Are vallast osales ringreisil Lepplaane külavanem Arti Soosaar ja Kersti Põllu samuti Lepplaane külast. Kokku oli reisiseltskonda ca 20 inimest ja külastati ka Suigu seltsimaja. Eesmärk oli näha ja kuulda erinevaid seisukohti ja arusaamasid külavanema ja külaseltsi rollist. Suhe külavanem ja küla ning külavanem ja vald. Pärnumaa mõned vallad on võtnud vastu külavanema statuudi ja teised mitte. Ka Are vallas pole seda tehtud. Osades valdades käivad aktiivselt koos külavanemate ümarlauad, osades käivad külavanemad volikogus nõuandva häälena. Kuna kogu Eestis ja ka Pärnumaal on asi segane ja tulemas on üle Eestiline külavanemate seminar, siis tehti reis ja vaadati kuidas kusagil asjad on kujunenud. Reisiseltskond sõitis ringi Tõhela Külaseltsi poolt taastatud bussiga (pildil), mille väljalaske aasta on kodulehe andmetel 1958. Külaseltsi oma bussiga on käidud juba Hiiumaal, Tallinnas ja nüüd maakonnas külavanematega ringsõidul.

Signe Rõngas

14-15 august toimus Raiesmaa puhketalus Pärnumaa Noortekoja suvekool. Noori oli koos üle Pärnumaa ca 20, neist 2 Are vallas Murru külast. Päeval toimusid loengud ja õhtul disko ning sportlikud mängud. Noortele pidasid loenguid MTÜ Kodukant koolitaja Eha Paas, Rannametsa külavanem Lembit Künnapas, MTÜ Pärnumaa Kodukant juhatuse esimees Eve Sikka ja Pärnumaa Omavalitsuste Liidu tegevjuht Andres Metsoja. Eriti aga meeldisid kõigile EV riigikoguliikme Silver Meikari loeng noortest ja poliitikast ning vabakutselise koolitaja Marek Mekk'i utopiaküla õpituba.

Suvekool oli vahva ja tekkis tõsine tahtmine Noortekoja tegevusest aktiivselt osa võtta.

Mariliis Rõngas ja Eva Kuslap

Tähistati Suigu palvela taasavamise aastapäeva.

28. augustil möödub 20 aastat Suigu palvela taasavamisest. Selle pühakoja ehitamist alustati 1939. aasta suvel. Ehitajateks olid kohalikud usklikud. Raha ehituseks saadi peamiselt annetustest. Ehitus valmis 1942. aastal. 1963. aasta septembris võeti palvela koguduselt ära. Mõnda aega kasutati seda viljalaona, siis ehitati ümber elukorteriteks. Kogudus ei läinud siiski laiali, vaid jätkas jumalateenistuste pidamist kogudusevanema Jaan Lohu kodus. Nii kestis see 25 aastat.

1987. aasta lõpuks oli poliitiline olukord sedavõrd muutunud, et tekkis

võimalus taotleda palvela tagastamist kogudusele. Peale mõned kuud kestnud asjaajamist jõuti niikaugemale, et Suigu kolhoosi üldkoosoleku otsusega palvela tagastati kogudusele. Palvela võtmed anti üle 16. veebruaril 1988. Algas hoogne taastamistöö. Palvela kunagised ehitajad olid nüüd juba üle 70, aga sellele vaatamata töötasid innukalt koos noorematega. Tänu kolhoosi juhtkonna vastutulelikkusele ja mitmete kohalike inimeste abiga saadi vajalikud materjalid ja kogu töö tehti ära poole aastaga.

Avamispäeval, 28. augustil 1988 oli palvela rahvast täis. Kõik soovijad ei mahtunudki sisse. Rõõm ühisel jõul taastatud pühakoja pärast tekitas ühtekuuluvustunde ja paremate aegade eelaimuse. Veel polnud Eesti vaba, aga lootus selleks suurenes iga päevaga.

Suigu palvela taasavamise 20. aastapäeva tähistati mitmete üritustega. Nende korraldamisel olid kohalikele inimestele abiks kristlikud noored Pärnust, Tallinnast, Elvast ja mujalt. 19. augusti õhtul toimus Suigu algkooli ruumides kohvikuõhtu teemal "Keskea rõõmud ja vananemise ilu". Lektoriteks olid emeritpastor ja kirjanik Aare Tamm ja suure pere ema Liivi Tõnissaar. Muusikat tegi Pärnu kristlik ansambel Valge vene. Osavõtjaid oli üle 50 inimese.

Laupäeval 23. augustil oli perepäev Suigu palvelas. Osavõtjatele, keda kogunes ligi 70, jagus tegevust nii palvelas kui selle ümbruses. Palvela õuele püstitatud telkides olid õpikojad voolimise, punumise ja muude käsitööoskuste õppimiseks (pildil). Heldur ja Anne Aas Paikuselt korraldasid sportlikke mängu. Tervisetöas oli võimalik saada tervisealast nõu. Lõkkeplatsil prooviti võimeid pantomiimi vallas. Perepäeva lõpetas ansambel "Robirohi", kelle heatasemeline ja temperamentne kontsert ei jätnud kedagi ükskõikseks. Kontserdil kõneles Eesti Evangeeliumi Kristlaste ja Baptistide Koguduste Liidu president Meego Remmel (pildil paremal koos loo autoriga).

Suigu palvela taasavamise aastapäeva ürituste kulminatsiooniks oli pidulik jumalateenistus 24. augustil. Külalisi oli tulnud mitmetest Eestimaa paikadest. Muusikaline osa oli Tallina Kalju koguduse

vokaalansamblilt. Are valla tervituse edastasid vallavanem Jaanus Männik ja volikogu esinaine Vilja Alamaa. Jutluse pidas Pärnu Immaaneli koguduse pastor Joosep Tammo. Sõnavõttudes ja tervitustes jäi kõlama mõte, et meie eelkäijate, pühakoja ja koguduse rajajate, usk ja innukus on eeskujuks meile kõigile. Meie osaks on hoida väärtusi, mis on meile antud.

Suigu kogudus on tänulik Are valla elanikele heatahtliku suhtumise ja abi eest. Hoidkem siis üksteist! Kandkem südames headust, ausust ja armastust - kõike seda, mis aitab meie rahvast püsida ja edeneda!

Endel Lohu

Igamehe Suveseiklus külastas sel aastal ka Are valda

Juba kuus aastat järjest on juuli viimasel nädalal kuskil Eestimaa kandis aset leidnud Igamehe Suveseiklus, kus kohalikel elanikel on olnud võimalus kohata erkkollastes särkides inimesi, kes kuskil pargipingil süvenenult raamatutes ja paberites tuhnivad, muuseumidesse sisse-välja sagivad või sootuks kummalistes kohtades põõsataguseid pidi midagi otsides ringi tuuseldavad. Kes veidi põhjalikumalt uurib, saab selgeks, et see on kogupere-seiklusmäng, kus legendide ja mõistatuste abil tuleb üles otsida seikluspiirkonda jäävaid vaatamisväärsusi ja muidu põnevaid paiku. Mõistatused on sellised, et konkreetsest kohast otsesõnu juttu ei tehta. See, kuhu minna, tuleb seiklejalil ise ära arvata, uurides paikkonna ajalugu, küsitledes kohalikke või ka surfates internetis. Iga paiga kohta on küsimus, millele lahenduse leiab ainult kohapeal käies. Sedasi seiklevad kollasärklased kolm päeva jutti. Selle aja jooksul teevad nad põhjaliku tiiru peale umbes ühe maakonna suurusele alale. Aastate jooksul on "kollaseks värvitud" Saaremaa, Kagu-Eesti, Virumaa, Järvamaa, pool Tartumaad. Suurem osa Eestit on alles avastamata, ning kui ring peal, tasub uuesti otsast alata, sest uudset ning seiklemakutsuvat tuleb Eestimaal pidevalt juurde. Tänavu 24.- 26. juulini juba kuuendat aastat toimunud üritusel tutvusid Suveseiklejad Raplamaa lõunaosa ja Pärnumaa põhjaosaga.

Nii nagu elu Eestis pidevalt muutub ja areneb, muutub ka Suveseiklemine. Kui algusaastatel tuli küsimustele vastuseid panna kirja paberile, et alles õhtul laagris teada saada, kas vastus õige või vale oli, siis moodsal ajal käib vastuste saatmine SMS-i teel. Sedasi saab kohe selgeks, kas oled õigel teel ning ühtlasi saab jälgida, kuidas läheb teistel seltskondadel. Õhtuti kogunevad väsinud seiklejad laagrilõkke äärde päevaseid muljeid vahetama. Pole aga sugugi haruldane, et hasart haarab niivõrd kaasa, et laagrisse ei tihata tulla enne, kui kõik vastused leitud, ent see võib sageli võtta terve öö.

Näiteks külastati sellel aastal kohta, mille legend nägi välja selline: *Ja varjupaik vajab varjupaika - Sinna pidi oskama minna, sest tee läks soolaugaste vahelt. Vaenlasel, kes salateed ei tundnud, oli sinna väga raske pääseda. Mis puudusid Korbes?* Selleks, et asi liialt umbmäärane ei oleks, oli siia juurde lisatud ka juuresolev kaart ja vastus küsimusele selgus ristiga tähistatud kohas olevalt stendilt.

Teise kohta juhatati sellise jutuga: *Lihne ja kodune - Selle hoone ehitasid Teise Maailmasõja alguses kohalikud talumehed, kes pidasid teed kirikusse liiga pikaks ja õpetust liiga keeruliseks ning nad tahtsid Jumalat teenida oma usu ja tööekspidamise kohaselt. Ehituseks vajalik raha saadi kokku teeõhtute korraldamisega, laulu- ja mängukoori esinemistega ning annetustena. Tsementkivid valati kohapeal. Vahepeal leiti, et palju paremat rakendust leiab see koht viljalaona. Selle mõtteviisi tagajärgi hakati üllatuslikult likvideerima juba 1988. aastal, kui kohalik kolhoos lubas maja ümbruskonna elanikel taastama hakata. Hoone tehti tänu suurele toetajaskonnale korda poole aastaga. Mis on neljas sõna altari taga seinal?*

Kas teate, mis kohtadega tegemist on või olete neid äkki isegi külastanud? Lisaks Lõimemäele ja Suigu palvelale külastati ka Are parki, Tabria kivikalmet ja Arude talu laut.

Sarnaseid legende ja mõistatusi tuleb seiklejatel ühe päeva jooksul ära lahendada üsna mitukümmend tükki. Eelkõige on korraldajad eesmärgiks seadnud osalejatele uute ja huvitavate kohtade tutvustamise, kuid iga osalev meeskond saab enda edusamme ka jooksvalt teistega võrrelda, mis lisab asjale teatava võistlusliku momendi. Suur osa seiklejaid ennast sellest siiski eksitada ei lase, vaid tunnevad mõnu avastatud koha ilust või omapärast.

Kõikide selle aasta legendidega saate tutvuda veebilehel www.suveseiklus.ee, kust leiate ka põhjalikuma informatsiooni ürituse olemuse ja ajaloo kohta. Kui tunnete, et ka teis voolab suveseikleja veri, siis äkki kohtume järgmisel suvel juba kuskil teises Eestimaa paigas?

Tauno Siitam

TEATED

Are vallas kasutusel olevad olulised telefoninumbrid:

Vallavanem Jaanus Männik	- 44 518 68 ; 51 22 321	vallavanem@arevald.ee
Abivallavanem Lauri Luur	- 44 518 62 ; 52 59752	abivallavanem@arevald.ee
Vallasekretär Aino Vaarmaa	- 44 518 60	vallasekretar@arevald.ee
Maanõunik Signe Rõngas	- 44 518 75 ; 52 53 189	maanounik@arevald.ee
Sotsiaalnõunik Heli Tõrva	- 44 518 76 ; 53 339 477	sotsiaalnounik@arevald.ee
Pearaamatupidaja Helgi Kallaste	- 44 518 78	pearaamatupidaja@arevald.ee
Sekretär-asjaajaja Terje Võsumets	- 44 518 61 ; 52 69 732	sekretar@arevald.ee
Pärivere klubi juhataja Sirje Pilter	- 44 518 66 ; 51 702 82	areklubi@hotmail.com
Are raamatukogu juhataja Malle Pajo	- 44 518 65	are@pkr.ee
Suigu raamatukogu juhataja Eveli Kuslap	- 44 63 494	suigu@pkr.ee
Spordiinstruktor Rein Semenov	- 51 52 534	rein21@hotmail.com
Konstaabel Valdu Kaljur	- 51 185 20	
Bussijuht Marek Alamaa	- 53 485 121	
OÜ Are Vesi juhatuse esimees Kert Alamaa		
Rikked, tellimised, info, teated	- 44 518 64; 529 8849	arevesi@hotmail.com

Teadaanne Huvialakooli õppemaksu toetus

Are Vallavalitsusele on võimalik kuni 1. oktoobrini 2008 esitada taotlus huvialakoolis käivate laste õppemaksu toetuse taotlemiseks 50% ulatuses.

Taotlusele on vaja lisada huvialakooli tõend.

Toetust on õigus saada lapsevanemal, kelle laps õpib Are valla koolis või gümnaasiumi astmes mujal koolis ning kelle enda ja lapse rahvastikuregistri järgne elukoht on Are vallas ja kelle laps õpib huvialakoolis.

TEADE

**Septembrist alustab Pärivere klubis
AEROOBICA TRENN.**

**Teisipäeval ja reedel kell 20.00
Trenni hind õpilasele 25.-
Täiskasvanule 35.-**

(Täpsem info stendidel või tel. 56 933 906)

Jüri Jaanson nimeline Kahe Silla jooks

Sel aastal on juba 8. kord, mil peetakse sõudemoguli Jüri Jaanson nimelist Kahe Silla jooksu.

**Start antakse 7. septembril
algusega kell 12 Endla teatri esiselt.**

Jüri Jaanson ja jooksu korraldav meeskond ootavad Are valla elanikke kindlasti jooksma. Jooksu raames ka võistlus Pärnumaa koolidele!

Täpsem info: www.2silda.ee või telefonil 55 521 999

Harju Taluliit korraldab Põllumajandusministeeriumi tellimisel infopäevad teemal " MAK 2007–2013 I telje alt rakenduvad maaelutoetused" alameede 1.4.1 (Investeeringud mikropõllumajandusettevõtete arendamisse) ja alameede 1.4.2. (Investeeringud loomakasvatusehitistesse) ja alameede 1.2. (Noorte põllumajandustootjate tegevuse alustamine) järgmiselt:

Maakond	Kuupäev	Toimumise koht	Lektorid	Meede
Saaremaa ja Pärnumaa	26.08.08	Maaparandusbüroo saal, P.Kerese 4, Pärnu	Olavy Sülla Ulvi Ajalik	1.2
Pärnumaa	03.09.08	Pärnu Maavalitsuse saal, Akadeemia 2, Pärnu	Olavy Sülla Ulvi Ajalik	1.4.1
Saaremaa ja Pärnumaa	05.09.08	Kaali Külustuskeskus, Kaali küla, Pihla vald, Saaremaa	Olavy Sülla Ulvi Ajalik	1.4.2
Harjumaa, Rapla ja Järvamaa	09.09.08	Raplamaa Vet.keskus, Kuusiku tee 6, Rapla	Vello Ilves Alvar Timmi	1.4.2
Viljandimaa	10.09.08	Viljandi Maavalitsuse saal, Vabaduse plats 4, Viljandi	Olavy Sülla Ulvi Ajalik	1.4.2
Hiiumaa ja Läänemaa	10.09.08	Hotell Kongo, Haapsalu, Kalda 19	Vello Ilves Alvar Timmi	1.4.2

Kõikidel päevadel on algus 10.00. ja lõpp hiljemalt 14.00. Koolitused on tasuta. Osalejad saavad ajakohase info- ja taustmaterjali. Koolituse korraldamist toetab Euroopa Liit.

Soovitav on eelregistreerimine. Täiendav info: Tel: 6042499; e-post: htlnk@hotmail.ee

Pärnumaa Ettevõtlus- ja Arenduskeskus ning Halinga Vallavalitsus korraldavad üleriigilise ettevõtlusnädala raames
8. oktoobril 2008. a. kella 15.00 – 18.45
Pärnu-Jaagupi Rahvamajas

ETTEVÕTLUSPÄEVA

Käsitletavat teemasid:

- Maakondlike arenduskeskuste teenused
- EASI ja PRIA toetusvõimalused ettevõtjatele
- Kredexi tooted ja teenused ettevõtjatele
- Pärnumaa Ettevõtlusinkubaatori tutvustus
- Hansapanga tooted ja teenused ettevõtjatele
- *Arutelu, konsultatsioonivõimalus*

Täpsem programm ürituste kalendris: www.halingavald.ee

Infopäev on tasuta

Lisainfo ja eelregistreerimine hiljemalt 04.10.2008
Halinga Vallavalitsus, grete.a@halingavald.ee
või telefon 44 73 708

30.august kell 20.00

TORI VALLAMAJA AASAL

SUUR SUVELÕPUPIDU

Esineb ansambel

JÄÄÄR

Tantsuks

DJ. Vardo Rohtmets

SUURELT EKRAANILT VIDEODISKO

Ilutulestik !!!

Teen manikööri (125.-) ja
pedikööri (200.-)
õhtuti peale kuute Teie kodus.
Telefoni nr 56 933 906

TULE TANTSIMA!

**RKK "LAIELDES" NOORED
P-JAAGUPIST OOTAVAD OMA
RÜHMA RÕÖMSAMEELSEID,
VEIDI VALLATUID
RAHVATANTSIAJAJI ALATES 20.
ELUAASTAST. VÕTA MEIEGA
ÜHENDUST TEL. 5221087 JA
KÜSI TIINAT.**

KAEVETÖÖD 3TONNISE
MINIEKSKAVAATORIGA.
VEOTEENUS AUTOVEOTREILERIGA,
kandejõud 3 tonni, kasti pikkus 4,8m.

Hinnad soodsad. Tel 56633460

KUNA TOMATIHOOAEG ON TÄIES HOOS, SIIS TAAS ÜKS SUVISE TOIDU SOOVITUS RAKVERE POOLT.

Tomati-basiiliku supp

Portsjone: 4

Valmistusaeg: 10 min

Küpsetusaeg: 30 min

Valmistusained: Rakvere viiner 300 g

Oliiviõli	20 g
Küüslauk	10 g
Mugulsibul	50 g
Purustatud tomatid	100 g
Värske tomat	500 g
Kana puljong	0,5 l
Vahukoor	1 dl
Oregano ja kuivatatud basiilik	

Valmistamine:

1. Kuumuta kastrulis oliiviõli ning lisa hakitud sibul ja küüslauk. Kuumuta 2-3 minutit
2. Lisa juurde purustatud tomat ja kuumuta veel 5 minutit
3. Lisa hakitud värske tomat ja kuivatatud ürdid ja hauta tasasel tulel 5 minutit
4. Seejärel lisa puljong ja keeda tasasel tulel 15 minutit
5. Püreesta supp ja vajadusel kurna läbi sõela. Maitsesta.
6. Lõika viiner ratasteks ja pruunista pannil ning lisa supile. Koor vahusta kergelt ja enne väljastamist lisa supile.

Serveerimine

Supi peale puista värskeid ürte. Juurde võib serveerida küüslaugusaia.

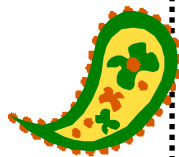
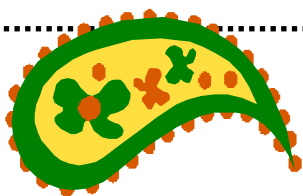
Valla (aastapäeva) teemalise krüptogrammi koostas Trebor Rannik.
 Kõigi vastajate vahel loositakse välja auhind, mille nime leiata lahendusest.

		16	8	18	16	15	5	2	18	16	7	16					
					2	5	7	16	6	5	8	5	2	5	5		
					5	2	16	15	9	23	12	9	3	4			
		8	16	16	8	13		8	22	21	9	6					
		M 2	5	7	4	16	2	19	8	17	16	7					
			21	9	8	18	9	19	3	3	16						
				21	9	4	3	E 16	7	19	3	4	5	21			
			2	9	12	6	16	8	6	5	8	8	5	21	15	16	
			5	3	3	5	18	5	7	2	5						
						18	9	8	11	5	5	8	5	2	5	5	
		3	9	9	17	22	6	23	8	5							
				16	8	10	22	11	19	4	9						
			7	16	9	3	21	16	2	16	3	13	18				
	6	5	5	R 7	16	8	15	22	18	9	6	16					
			5	9	3	13		18	5	5	7	2	5	5			
			9	8	22	15	22	8	16	21	15	9	6				
11	5	5	3	22	21	2	1	3	3	9	6						
					5	7	3	13	8	17	14	7	9	3	15	21	
				5	9	15	5	21	5	3	17	16	7				
			15	9	9	5	14	22	22	21	I 9	8	17				
						14	1	7	9	18	16	7	16	6	23	8	5
			8	5	5	3	16	5	5	17	22						
					22	8	18	9	15	5	8	15	21				
		22	7	18	16	12	5	8	8	9	6	2	5				

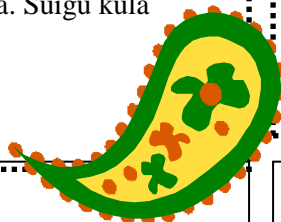

Ole allikas, mis ei kuiva.
Ole lauluviis, mis muudab rõõmsaks tuima.
Olgu õnnepäevi Sul,
kui kuldseid viljateri!

ÕNNITLEME SEPTEMBRIKUU SÜNNIPÄEVALAPSI !

01.09 VILHELMINE TILK	85.a. Suigu küla
01.09 OLEV AMMUSSAAR	71.a. Are alevik
01.09 MART AASMÄE	55.a. Võlla küla
02.09 VÄINÖ NÄPPI	71.a. Are alevik
03.09 AIN ERM	72.a. Murru küla
06.09 LEILI KALDEN	74 .a. Are alevik
08.09 MEIDA TUGEDAM	85.a. Are alevik
11.09 AIVAR TOMSON	50.a. Niidu küla
15.09 ANITA MÖLDER	74.a. Pärivere küla
17.09 JUTA LEPIK	88.a. Suigu küla
17.09 ERNA TANNEBAUM	85.a. Niidu küla
17.09 VÄINO SULEV	65.a. Niidu küla
17.09 VITALI VETŠERKOVSKI	55.a. Lepplaane küla
18.09 MADIS TILLART	60.a. Kurena küla
18.09 EPP HIIENURM	50.a. Pärivere küla
20.09 HENDRIK ANNUSVER	76.a. Parisselja küla
20.09 ELMAR RAE	50.a. Are alevik
24.09 ANNA MATSON	90.a. Suigu küla
24.09 IVAN HUTTUNEN	81.a. Võlla küla
26.09 NELLY ANNUSTE	78.a. Niidu küla
29.09 MEETA MITT	81.a. Elbu küla
29.09 ENNO KUUSMETS	72.a. Elbu küla
30.09 AHTO SÕRMUS	76.a. Suigu küla

Järgmine leht ilmub septembri lõpul.

Kel võimalust, vaadake vallalehe värviliste piltidega
varianti Are valla kodulehelt www.arevald.ee

Toimetaja

Õnnitleme!

**16. juulil sündis
Triin Kasele ja Alver
Tiivitsale poeg
ANDREAS DOMINIC TIIVITS.**

NB! Meil on rõõm avaldada
vallalehes juubelid alates 50st
ja kõik sünnipäevad alates 70st.

**KES SOOVIB, ET TEMA
SÜNNIPÄEVA LEHES
EI AVALDATA; PALUN
ANDA SELLEST TEADA
VALLA SEKRETÄRILE
tööpäeviti tel. 44 518 61**

**Lehe toimetaja: Leelo Lusik
Tel. 5142621; 44 63 596
Oja 4 Are vald,
Pärnumaa 87 301**